

1 LIIKENNEONNETTOMUUKSIEN TILASTOINTI

Tietoja tieliikenneonnettomuuksista kootaan Suomessa poliisiin tietoon tulleiden ja vakuutusyhtiöille ilmoitettujen onnettomuustietojen perusteella. Liikenneonnettomuustietokantaa ylläpitää Tilastokeskus poliisin onnettomuustietojen perusteella. Liikennevakuutuskeskuksessa toimiva Vakuutusyhtiöiden liikenneturvallisuustoimikunta (VALT) kokoaa oman tilastonsa onnettomuuksista, joista on maksettu korvausta liikennevakuutuksesta. Aineisto perustuu lähinnä vakuutuksenottajien antamiin tietoihin ja se sisältää paljon tietoa lievistä omaisuusvahinkoihin johtaneista onnettomuuksista. VALT:n tilastoissa on paljon aineelliseen vahinkoon johtaneita liikenneonnettomuuksia, jotka eivät näy poliisin tiedoissa. Kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet kirjataan poliisin rekistereihin, henkilövahinko-onnettomuuksista kirjautuu noin kolmasosa ja aineellisista vahingoista vain pieni osa.

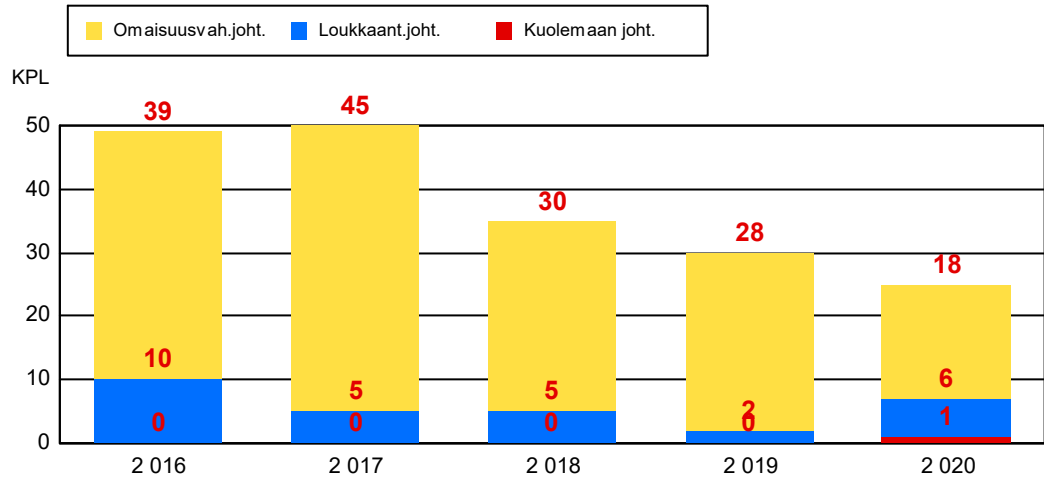
Eri onnettomuustyyppien tietoon tulossa on eroja. Huonoin peittävyys on yksittäisonnettomuuksissa loukkaantuneista polkupyöräilijöistä. Puutteellisuudet johtuvat lähinnä siitä, etteivät onnettomuudet tule poliisiin tietoon. Syy siihen, ettei onnettomuuksia ilmoiteta poliisille, on valtaosassa onnettomuuksia vahinkojen pienuus ja korvauksesta sopiminen. Puuttuvista loukkaantumiseen johtaneista onnettomuuksista valtaosa on lieviä loukkaantumisia, sillä tieliikennelaki velvoittaa ilmoittamaan onnettomuudesta poliisille vain, jos joku on loukkaantunut vakavasti. Tietoja voidaan pitää varsin luotettavina. Puutteellisuudet aineistossa ovat lähinnä sellaisissa tiedoissa, joita ei pystytä jälkeinpäin tarkistamaan. Itsemurhia ja epäiltyjä itsemurhia ei poisteta tilastosta.

2 ONNETTOMUUSMÄÄRÄT JA NIIDEN KEHITYS

Vuosina 2016 - 2020 tapahtui 189 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta (keskimäärin 38 onnettomuutta vuodessa). Onnettomuuksista 1 (0 kpl/v) johti kuolemaan ja 28 (6 kpl/v) loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa kuoli 1 (0 hlö/v) ja loukkaantui 38 (8 hlö/v) henkilöä.

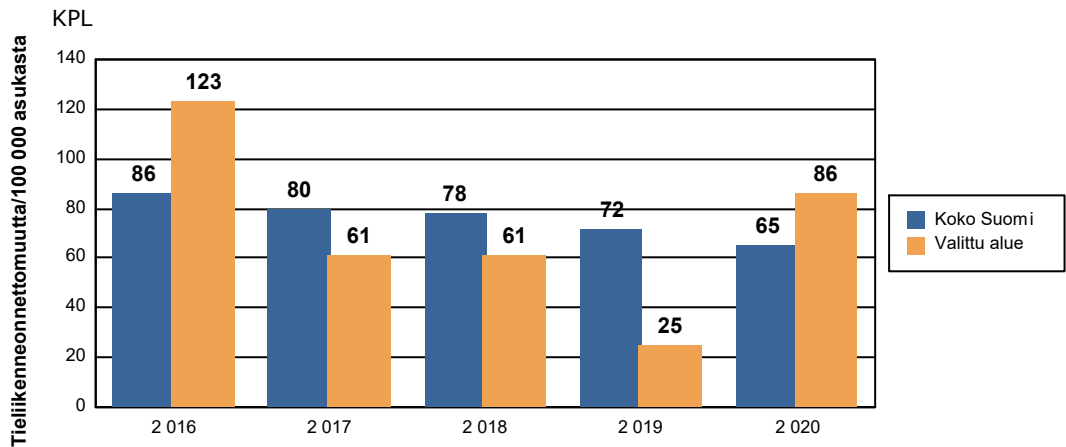
Suhteutettuna asukaslukuun vuosina 2016 - 2020 tapahtui keskimäärin 71 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta/100 000 asukasta (8 139 asukasta). Manner-Suomessa tapahtui samana aikana keskimäärin 76 henkilövahinkoon johtanutta liikenneonnettomuutta/100 000 asukasta (5 475 842 asukasta).

Vuosien 2016 - 2020 liikenneonnettomuuksissa 67 % (keskimäärin 25 kpl/v) tapahtui maanteilla ja 25 % (9 kpl vuodessa) katuverkolla. Yksityisteillä ja muilla liikennealueilla tapahtui 8 % (3 kpl/v) kaikista onnettomuuksista.

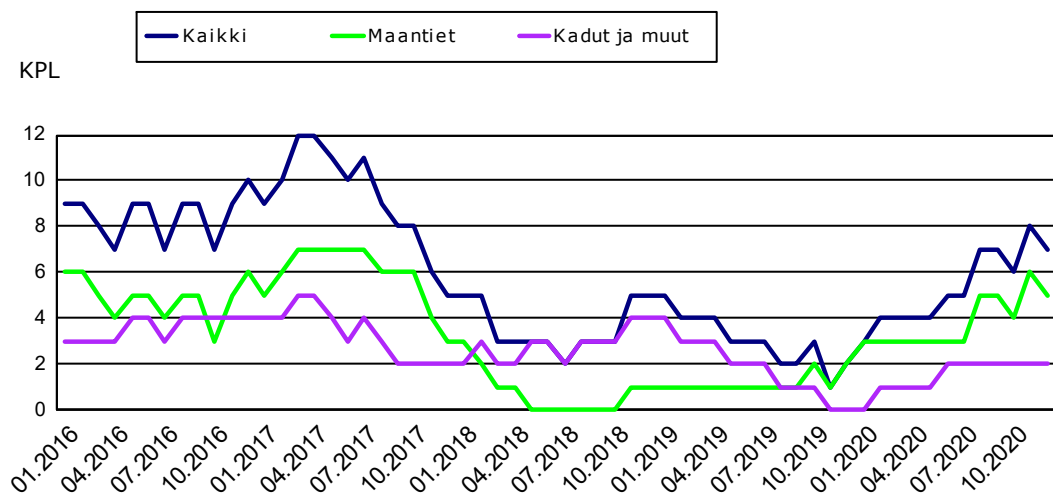


Kuva 2.1 Onnettomuuksien kokonaismäärän kehitys vakavuuden mukaan

Asukasmäärät: 8 139 / 5 475 842 hlö.



Kuva 2.2 Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän (heva-onnettomuutta/100 000 asukasta) kehitys verrattuna koko Suomen onnettomuusmäärien kehitykseen



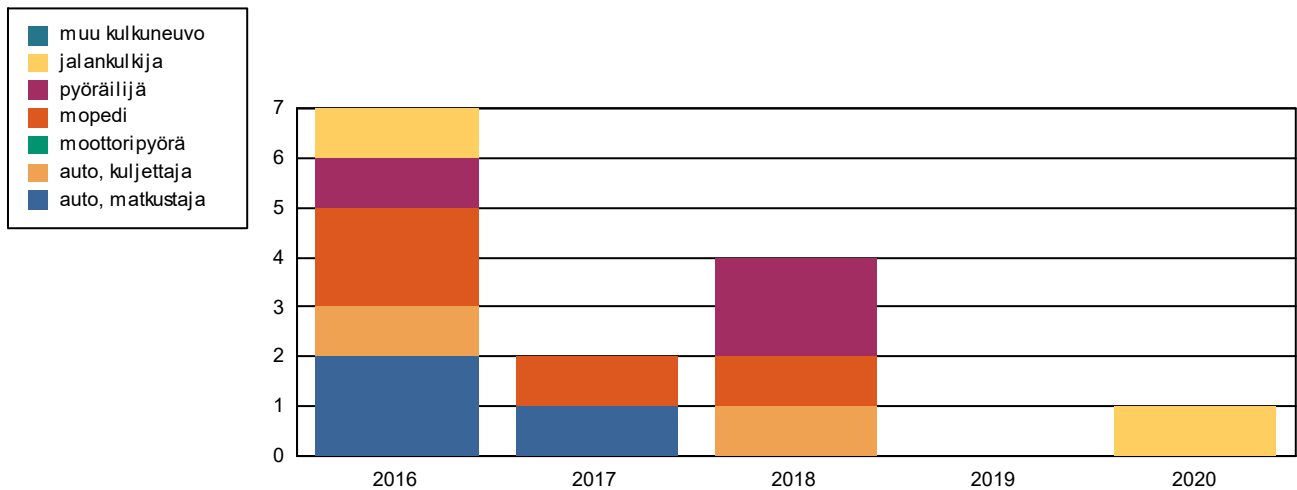
Kuva 2.3 Edellisen 12 kk:n aikana tapahtuneet henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet

3 ONNETTOMUUKSIEN UHRIT TAAJAMISSA JA TAAJAMIEN ULKOPUOLELLA

Vuosina 2016 - 2020 tapahtuneissa 189 liikenneonnettomuudessa oli yhteensä 39 uhria, joista 14 aiheutui taajamamerkin alueella.

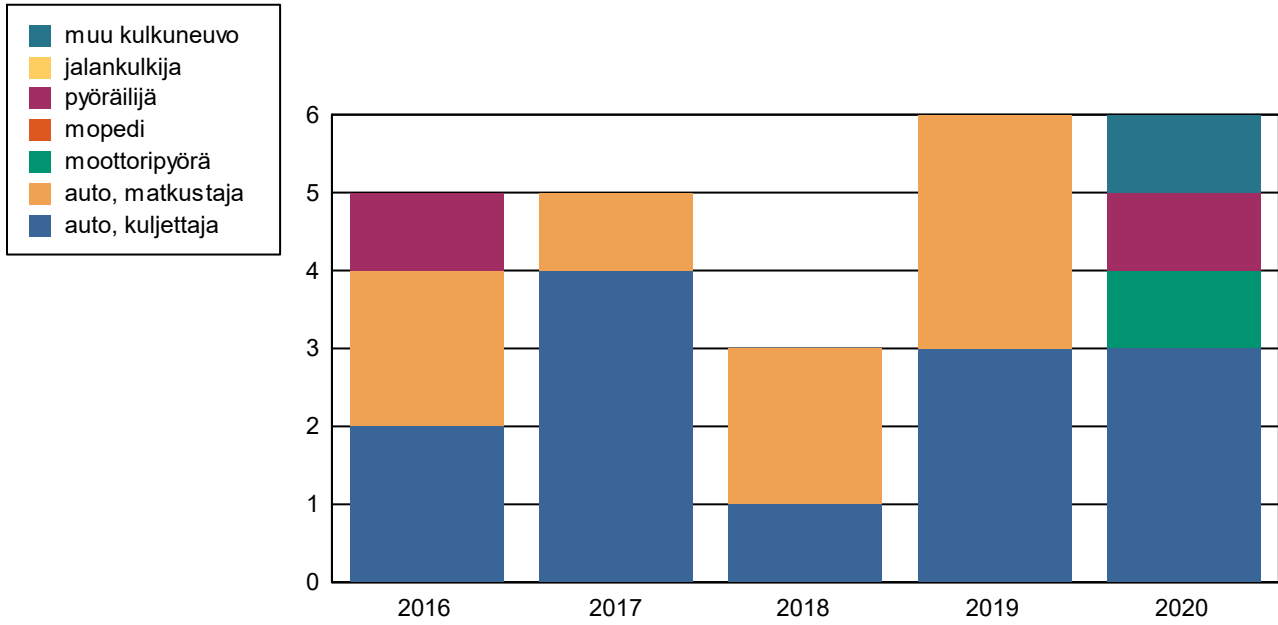
Taajama-alueen ulkopuolella tapahtui yhteensä 122 liikenneonnettomuutta, joissa oli yhteensä 25 liikenneonnettomuuden uhria.

Taajamissa tapahtui 34 % onnettomuuksista.



Kuva 3.1. Tielikenteen uhrin tyyppi (kuolleet ja loukkaantuneet) taajama-alueella tapahtuneissa onnettomuuksissa

	2016	2017	2018	2019	2020
muu kulkuneuvo	0	0	0	0	0
jalankulkija	1	0	0	0	1
pyöräilijä	1	0	2	0	0
mopedi	2	1	1	0	0
moottoripyörä	0	0	0	0	0
auto, matkustaja	2	1	0	0	0
auto, kuljettaja	1	0	1	0	0
Yhteensä	7	2	4	0	1



Kuva 3.2 Tielikenteen uhrin (kuolleet ja loukkaantuneet) taajama-alueen ulkopuolella

	2016	2017	2018	2019	2020
muu kulkuneuvo	0	0	0	0	1
jalankulkija	0	0	0	0	0
pyörällijä	1	0	0	0	1
mopedi	0	0	0	0	0
moottoripyörä	0	0	0	0	1
auto, matkustaja	2	1	2	3	0
auto, kuljettaja	2	4	1	3	3
Yhteensä	5	5	3	6	6

4 ONNETTOMUUSLUOKAT

Yleisin onnettomuusluokka vuosina 2016 - 2020 tapahtuneissa liikenneonnettomuuksissa oli yksittäisonnettomuus, joita oli 29 % (keskimäärin 11 kpl vuodessa) kaikista onnettomuuksista. Seuraavaksi yleisimmät onnettomuusluokat olivat risteämisonnettomuus (10 %, 4 kpl/v) ja hirvionnettomuus (9 %, 3 kpl/v).

Eläinonnettomuuksia oli 18 % (7 kpl/v) kaikista onnettomuuksista ja niistä keskimäärin 0 kpl/v johti henkilövahinkoihin.

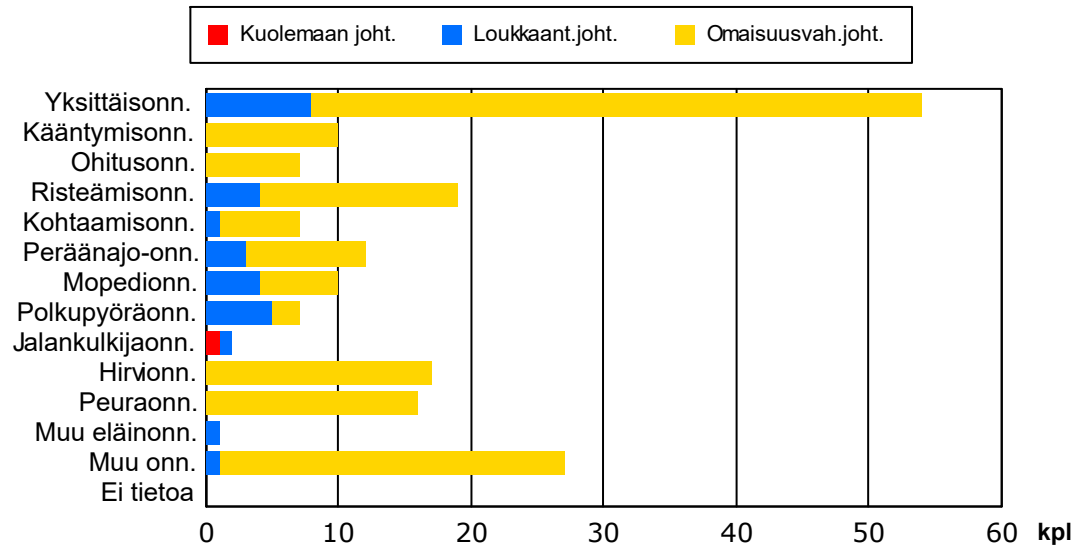
Henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 38 % (2 kpl/v) oli jalankulku-, polkupyörä- tai mopo- onnettomuuksia. Jalankulkijaonnettomuuksia oli 7 % (0 kpl/v), polkupyöräonnettomuuksia 17 % (1 kpl/v) ja mopo-onnettomuuksia 14 % (1 kpl/v).

Taajama-alueen henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien onnettomuusluokat ovat seuraavat:

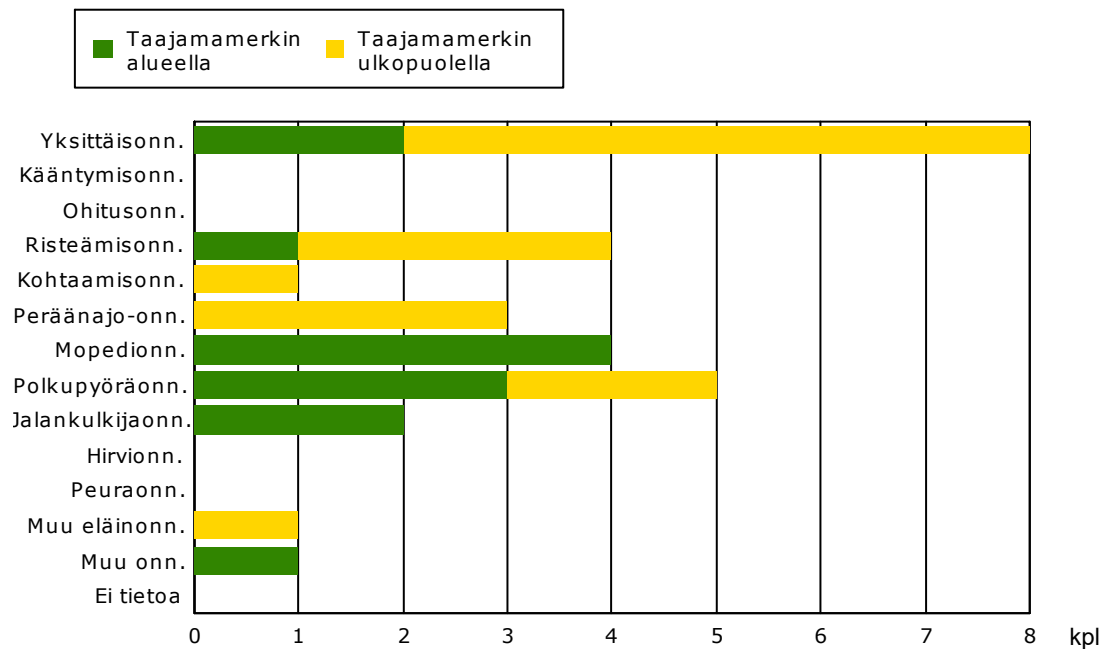
- 31 % mopeditonnettomuus (keskimäärin 1 kpl vuodessa),
- 23 % polkupyöräonnettomuus (keskimäärin 1 kpl/v),
- 15 % jalankulkijaonnettomuus (keskimäärin 0 kpl/v),
- 15 % yksittäisonnettomuus,
- 8 % risteämisonnettomuus.

Taajama-alueen ulkopuolella tapahtuneiden hevaonnettomuuksien onnettomuusluokat ovat seuraavat:

- 38 % yksittäisonnettomuus,
- 19 % risteämisonnettomuus,
- 19 % peräänajo-onnettomuus,
- 12 % polkupyöräonnettomuus
- 6 % muu eläinonnettomuus .



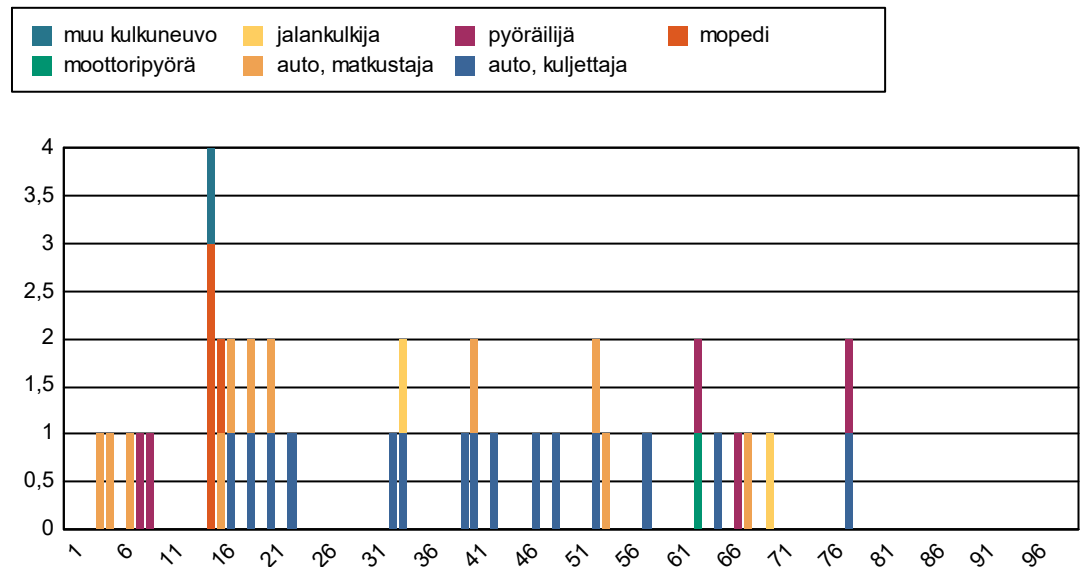
Kuva 4.1 Onnettomuusluokat kaikissa onnettomuksissa



Kuva 4.2 Henkilövahinko-onnettomuudet taajamassa ja taajama-alueen ulkopuolella eri onnettomuusluokissa

5 ONNETTOMUUKSISSA MUKANA OLLEIDEN IKÄJAKAUMA OSALLISEN KULKUMUODON MUKAAN

Vuosina 2016 - 2020 onnettomuuksissa oli yhteensä 39 uhria. Erityisesti henkilövahinkoja tapahtui 15-vuotiaalle (4 uhria), 41-vuotiaalle (2 uhria) ja 16-vuotiaalle (2 uhria).



Kuva 5.1 Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet kulkumuodoittain eri ikäryhmissä

6 ONNETTOMUUSKUSTANNUKSET

Onnettomuudet aiheuttavat inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia menetyksiä. Suomessa käytössä olevan onnettomuuskustannusmallin mukaan liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 308 800 euroa ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa noin 2 200 euroa (Tieliikenteen onnettomuuskustannusten tarkistaminen, Trafi 2016). Kuntien maksettavaksi onnettomuuskustannuksista kohdistuu noin 15-20 % mm. pelastus-, terveys- ja sosiaalitoimen menoina aikaisempien tutkimusten mukaan (mm. Valmixa 2006).

Tarkasteltavalla alueella (KUNTA LAIHIA) tapahtuneiden onnettomuuksien keskimääräiset vuotuiset onnettomuuskustannukset olivat vuosina 2016 - 2020 noin 1,8 milj.euroa, josta kunnalle kohdistuvien kustannusten osuus on noin 0,3 milj.euroa.

MÄÄRITELMÄT:

Tieliikenneonnettomuus on kuolemaan, loukkaantumiseen tai omaisuusvahinkoon johtanut kulkuneuvon liikkumisesta aiheutunut liikennetapahtuma, joka on sattunut liikennelain mukaan yleiselle liikenteelle tarkoitetulla alueella. Esimerkiksi polkupyörällä kaatuminen katsotaan tieliikenneonnettomuudeksi, mutta jalankulkijan kaatumista ei.

Liikenneonnettomuudessa kuollut on henkilö, joka on kuollut onnettomuuden seurauksena 30 vuorokauden kuluessa onnettomuudesta.

Liikenneonnettomuudessa loukkaantunut on henkilö, joka on saanut onnettomuudessa vammoja, jotka vaativat hoitoa sairaalassa, hoitoa kotona (sairauslomaa) tai operatiivista hoitoa kuten tikkejä.

Liikenneonnettomuuteen osallisiksi henkilöiksi katsotaan onnettomuuteen osallistuneet kulkuneuvojen kuljettajat ja jalankulkijat sekä kuolleet ja loukkaantuneet matkustajat. Eläin on eläinonnettomuuden osallinen.

Jalankulkijaonnettomuus on onnettomuus, jossa toisena osallisena on jalankulkija. Polkupyöräonnettomuus on onnettomuus, jossa ainakin yhtenä osallisena on polkupyörä, mutta ei jalankulkijaa.

Moottoripyörä-, linja-auto- tai raitiovaunuonnettomuuksissa osallisena on ainakin yksi kyseinen osallinen, mutta siinä saattaa olla mukana myös esimerkiksi jalankulkija tai auto.

Yksittäisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena vain yksi moottoriajoneuvo.

Ohitusonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, joista yksi oli ohittamassa.

Kääntymisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, joista ainakin yksi oli kääntymässä. Ei sisällä ohitus- eikä risteämisonnettomuuksia.

Kohtaamisonnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, jotka ovat tulossa vastakkaisista suunnista. Ei sisällä kääntymis-, ohitus- eikä risteämisonnettomuuksia.

Peräänajo-onnettomuus on onnettomuus, jossa on osallisena kaksi tai useampia moottoriajoneuvoja, jotka törmäävät toisiinsa kulkiessaan peräkkäin samaan suuntaan. Ei sisällä ohitus- eikä kääntymisonnettomuuksia.

Eläinonnettomuus on moottoriajoneuvon ja eläimen välinen onnettomuus.

Peuraonnettomuus on moottoriajoneuvon ja peuran, metsäkauriin tai valkohäntäpeuran välinen onnettomuus.

Hirvieläinonnettomuus on moottoriajoneuvon ja hirven välinen onnettomuus.

Onnettomuuskustannukset kuvaavat tieliikenneonnettomuuksien taloudellisia seuraamuksia. Niihin lukeutuvat aineelliset vahingot, taloudelliset menetykset ja uhrien aineettoman hyvinvoinnin menetykset. Onnettomuuskustannukset muodostuvat seuraavista tekijöistä:

- pelstustoimi ja ensihoito
- sairaanhoito, kuntoutus ym
- työpanoksen menetys
- hyvinvoinnin menetys
- muut kustannukset (mm. materiaalivahingot, vakuutusten hallinnointi, viranomaiskustannukset)